

دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

نشریه پژوهش‌های علوم و فناوری چوب و جنگل

جلد بیست و پنجم، شماره اول، ۱۳۹۷

<http://jwfst.gau.ac.ir>

اثر نانو ذرات اکسید مس بر خواص فیزیکی و مقاومت به آبشویی چوب پلیمر مونومر استایرین

*آرمین جعفری^۱، اصغر امیدوار^۲ و داود رسولی^۳

^۱دانش‌آموخته کارشناسی‌ارشد رشته حفاظت و اصلاح چوب، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان،

^۲استاد گروه تکنولوژی و مهندسی چوب، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان،

^۳استادیار گروه تکنولوژی و مهندسی چوب، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱۱/۱۴؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۵/۱۵

چکیده

سابقه و هدف: استفاده از مواد پلیمری برای حفاظت از چوب آلات در برابر عوامل مخرب بسیار تأثیرگذار می‌باشد، اما کاستی‌هایی نیز در آن مشاهده می‌شود. با پیشرفت تکنولوژی، استفاده از نانوذرات در صنعت حفاظت چوب به عنوان یک ماده حفاظتی کارآمد مورد استفاده قرار گرفت. استفاده از مواد پلیمری به همراه نانو ذرات، می‌تواند بسیاری از خواص نامطلوب چوب مانند ثبات ابعادی و کاهش جذب آب در چوب را بهبود بخشد و همچنین باعث افزایش نفوذ این ذرات در داخل چوب شود. در این تحقیق از ماده پلیمری مونومر استایرین به همراه نانو اکسید مس جهت بهبود خواص فیزیکی و مقاومت به آبشویی نمونه‌های تیمار شده استفاده شده است.

مواد و روش‌ها: در این تحقیق از نمونه‌های چوبی گونه صنوبر دلتوئیدس (*eastern cottonwood*) به ابعاد ۲۰×۲۰×۲۰ میلی‌متر، و از مونومر استایرین در دو غلظت (۴۰ و ۸۰ درصد) به همراه نانو اکسید مس در سه غلظت (۰، ۰/۴ و ۰/۸ درصد) برای تیمار استفاده شد. برای معلق کردن نانوذرات اکسید مس در مونومر استایرین، از دستگاه التراسونیک استفاده شد. از روش خلاء/ فشار، برای اشباع نمونه‌ها استفاده شد. پس از تیمار، نمونه‌ها در داخل ۱۰۰ میلی‌لیتر آب مقطر غوطه‌ور گشته و در فواصل مختلف زمانی، خواص فیزیکی و مقاومت به آبشویی آن‌ها محاسبه شد. **یافته‌ها:** تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین نمونه‌های تیمار شده و شاهد اختلاف معنی‌داری وجود دارد و نمونه‌های تیمار شده از جذب آب و واکنشیدگی حجمی کمتری برخوردار بودند. میانگین میزان جذب آب و واکنشیدگی حجمی نمونه‌های تیمار شده با مونومر استایرین در غلظت ۸۰ درصد به همراه ۰/۸ درصد نانو اکسید مس پس از ۱۶۸ ساعت غوطه‌وری در آب به ترتیب ۳۳/۵ و ۴/۵ درصد بوده، در حالی که برای نمونه‌های شاهد این مقدار به ترتیب ۱۲۷ و ۱۱/۸ درصد بوده است. همچنین میزان آبشویی اندازه‌گیری شده برای نانوذرات اکسید مس در حضور مونومر استایرین در همه تیمارها کمتر از ۱ درصد اندازه‌گیری گردید.

نتیجه‌گیری: تیمار چوب با مونومر استایرین به همراه نانو اکسید مس، سبب کاهش جذب آب و همچنین افزایش ثبات ابعادی نمونه‌ها در مقایسه با نمونه‌های شاهد شد. همچنین در این نمونه‌ها میزان آبشویی مس در حد بسیار کمی مشاهده شد.

واژه‌های کلیدی: چوب- پلیمر، پلی استایرن، نانو اکسید مس، خواص فیزیکی، مقاومت به آبشویی

*مسئول مکاتبه: arminjafary44@yahoo.com

مقدمه

چوب به‌عنوان یک ماده طبیعی و تجدیدپذیر دارای مصارف متعددی است که از زمان پیدایش بشر مورد استفاده قرار گرفته است. رشد روزافزون جمعیت موجب افزایش تقاضای محصولات چوبی و از سوی دیگر وجود برخی از معایب چوب، نظیر جذب رطوبت و به تبع آن ناپایداری ابعاد و تخریب توسط عوامل بیولوژیکی باعث شده مصرف بهینه و حفاظت از این ماده ارزشمند را به خصوص در کشورمان با منابع جنگلی محدود، به امر حیاتی مبدل نماید (۱۰). بنابراین لازم است که چوب‌آلات با روش‌های کاربردی و موثری حفاظت شوند. در گذشته، استفاده از مواد حفاظتی محلول در آب و محلول در حلال آلی بسیار مرسوم بوده است. اما با توجه به آگاهی روزافزون از خطرات زیست محیطی استفاده از این مواد برای حفاظت از چوب، محدودیت‌هایی در زمینه تولید، تجارت و استفاده از این قبیل مواد در کشورهای اروپایی و ایالت متحده اعمال شده است. در این بین استفاده از مواد حفاظتی بر پایه مس، کروم و آرسنیک مانند (CCA) به دو دلیل در جوامع بین‌المللی کنار گذاشته شده است: به دلیل آبتجوی آرسنیک، این ماده باعث آلودگی و تخریب محیط زیست می‌شود و همچنین به دلیل آبتجوی این مواد از چوب، مدت زمان سرویس و دوام چوب‌آلات کاهش می‌یابد (۵). بنابراین دانشمندان به دنبال روشی برای تثبیت این مواد در داخل چوب و حداقل آبتجوی آن می‌باشند، زیرا عناصری مانند مس، روی و همچنین بور، بخش جدایی‌ناپذیر حفاظت محصولات چوبی و افزایش طول عمر آن‌ها در برابر عوامل مخرب مانند قارچ‌ها و موربانه‌ها می‌باشد (۷). با پیشرفت تکنولوژی در کشورهای پیشرفته از فناوری‌های جدید برای حفاظت چوب استفاده می‌شود و امروزه در دنیا از فناوری نانو

به‌عنوان یک تکنولوژی کلیدی و تأثیرگذار بر علم و صنعت یاد می‌شود، زیرا فناوری نانو به‌عنوان یک انقلاب، جایگاه کشورها را در جهان تحت تأثیر قرار می‌دهد. با توجه به توانایی و کارایی فراوان فناوری نانو، توسعه و کاربرد این فناوری در بهبود صنعت چوب و کاغذ امری مهم و ضروری است. از این رو فناوری نانو و تولید مواد در ابعاد نانو متری، موضوعی جذاب برای تحقیقاتی است که در دهه اخیر توجه زیادی را به خود معطوف داشته است. در این اندازه کوچک، سطح ذرات در مقایسه با حجم‌شان بزرگتر است، با افزایش سطح این ذرات واکنش‌پذیری مواد هم بیشتر می‌شود که سبب بالا رفتن توانایی‌شان در کاربردهای مختلف می‌شود (۱). با وجود این نگرانی‌های زیادی در خصوص استفاده از نانو مواد، وارد شدن آن به محیط زیست و خطرات آن وجود دارد (۴).

به کارگیری مواد پلیمری از روش‌های دیگری است که دانشمندان برای اصلاح چوب استفاده می‌کنند. با وجود این‌که چوب پلیمر مزیت‌های فراوانی برای چوب دارد، اما به‌صورت کامل نمی‌تواند چوب را در برابر عوامل مخرب و جذب رطوبت محافظت کند. مواد پلیمری مانند مونومر استایرن در اصلاح چوب استفاده می‌شود. مونومر استایرن^۱ یا وینیل بنزن یک ترکیب آلی با فرمول شیمیایی $C_6H_5CH=CH_2$ است. استایرن از یک حلقه بنزنی و یک گروه وینیل (بنیان اتیلن) متصل به آن تشکیل شده است. این هیدروکربن آروماتیک مایعی روغنی و بی‌رنگ است که به سرعت بخار می‌شود و دارای بوی مطبوعی است. استایرن ماده اولیه تولید پلی استایرن و بسیاری از کوپلیمرها است. این مونومر به مقدار کمی در آب قابل حل است ولی در اتر، اتانول و استون

1- Styrene Monomer

جنگل شصت کلاته دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، واقع در ۱۲ کیلومتری جنوب غربی شهر گرگان تهیه و مورد استفاده قرار گرفت و سپس با رعایت جهت‌های شعاعی و مماسی به ابعاد ۲۰×۲۰×۲۰ میلی‌متر برای اندازه‌گیری خواص فیزیکی که عاری از هرگونه گره، ترک و پوسیدگی قارچی بودند، تبدیل شدند.

نانو اکسید مس مورد استفاده با متوسط اندازه ذرات ۴۰ نانومتر از شرکت آمریکایی US Nano تهیه گردید.

آماده‌سازی نمونه‌ها: اطلاعات تیمارهای مورد استفاده در این بررسی در جدول ۱ ارائه شده است. در این بررسی از دو غلظت متفاوت مونومر استایرین برای تیمار نمونه‌ها استفاده شد. برای تهیه این محلول، ابتدا مونومر استایرین در دو سطح ۴۰ و ۸۰ درصد با اتانول ۹۶ درصد رقیق شده و سپس با ۲ درصد بنزوئیل پروکساید به‌عنوان آغازگر واکنش و ۱ درصد وزنی اتیلن گلیکول دی‌متاکریلات به‌عنوان اتصال دهنده عرضی ترکیب شد (۱۲). در ادامه برای تهیه سوسپانسیون موردنظر، از نانو ذرات مس با دو غلظت ۰/۴ و ۰/۸ درصد که با مونومر استایرین مخلوط و با همزن مغناطیسی به مدت ۳۰ دقیقه همزده شد. از دستگاه التراسونیک نیز برای معلق کردن بهتر مواد به مدت ۴۰ دقیقه با قدرت ۲۰۰ وات استفاده شد و سوسپانسیون موردنظر تحت امواج التراسونیک قرار گرفت.

محلول است و به مقدار زیادی در بنزن حل می‌شود. در دمای معمولی به آرامی به پلیمر تبدیل می‌شود. هر چند دما بالاتر رود یا این‌که در معرض نور و یا مجاورت پراکسیدها قرار بگیرد، سرعت پلیمریزاسیون بیشتر می‌شود. از مزیت‌های استفاده از مونومر استایرین در چوب، می‌توان به افزایش مقاومت به پوسیدگی و ثبات ابعادی و تحت تأثیر قرار دادن خواص مکانیکی چوب اشاره کرد (۱۱). البته مونومر استایرین در غلظت‌های پایین‌تر نتوانسته چوب را کاملاً از نظر بیولوژیکی و خواص فیزیکی محافظت کند و از این نظر دارای کاستی‌هایی می‌باشد، به طوری که محققین برای نمونه‌های تیمار شده با غلظت کمتر از ۴۰ درصد، جذب آب بیشتر از ۶۰ درصد را گزارش کردند (۱۳).

استفاده از نانوذراتی مانند مس که یک قارچ‌کش بسیار قوی است می‌تواند از چوب در برابر پوسیدگی قارچی محافظت کند (۷). لذا استفاده از این نانو ماده در ساختار چوب- مونومر استایرین باعث افزایش مقاومت‌های بیولوژیکی و خواص فیزیکی چوب اصلاح شده خواهد شد، اما همچنان نگرانی در خصوص آبشویی این نانو ذرات وجود خواهد داشت. بنابراین در این تحقیق اثر تیمار با نانوذرات اکسید مس، بر روی مقاومت به آبشویی و خواص فیزیکی چندسازه چوب‌پلیمر هدف بررسی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها

نمونه چوب مورد استفاده در این تحقیق، گونه صنوبر دلتوئیدس (*eastern cottonwood*) بود که از

جدول ۱- معرفی کد تیمارها.

Table 1. The introduction of treatments Code.

توضیحات Description	کد تیمار Code treatments
شاهد untreated	W
چوب - پلیمر اشباع شده با مونومر استایرین ۴۰ درصد Wood - polymer impregnated with 40% Styrene monomer	A ₄₀
چوب - پلیمر اشباع شده با مونومر استایرین ۸۰ درصد Wood - polymer impregnated with 80% Styrene monomer	A ₈₀
چوب - پلیمر اشباع شده با سوسپانسیون محتوی ۴۰ درصد مونومر استایرین + ۰/۴ درصد نانو اکسید مس Wood - polymer impregnated with suspension that contains 40 percent Styrene monomer+ 0.4% nano-copper oxide	A ₄₀ N _{0.4}
چوب - پلیمر اشباع شده با سوسپانسیون محتوی ۴۰ درصد مونومر استایرین + ۰/۸ درصد نانو اکسید مس Wood - polymer impregnated with suspension that contains 40 percent Styrene monomer + 0.8% nano-copper oxide	A ₄₀ N _{0.8}
چوب - پلیمر اشباع شده با سوسپانسیون محتوی ۸۰ درصد مونومر استایرین + ۰/۴ درصد نانو اکسید مس Wood - polymer impregnated with suspension that contains 80 percent Styrene monomer + 0.4% nano-copper oxide	A ₈₀ N _{0.4}
چوب - پلیمر اشباع شده با سوسپانسیون محتوی ۸۰ درصد مونومر استایرین + ۰/۸ درصد نانو اکسید مس Wood - polymer impregnated with suspension that contains 80 percent Styrene monomer+ 0.8% nano-copper oxide	A ₈₀ N _{0.8}

اندازه‌گیری خواص فیزیکی و مقاومت به آبشویی: جذب آب و واکنشیدگی ابعاد نمونه‌ها بر اساس استاندارد ایزو ۴۸۶۰ انجام شد. بدین منظور تعداد ۵ نمونه برای هر تیمار وزن و ابعاد آن‌ها اندازه‌گیری شد. سپس در بشر حاوی آب مقطر با دمای ۲۰±۲ درجه سانتی‌گراد غوطه‌ور شدند و در فواصل زمانی مختلف، جذب آب و واکنشیدگی ضخامت آن‌ها اندازه‌گیری شده که برای توزین نمونه‌ها از ترازوی دیجیتال با دقت ۰/۰۰۱ گرم و برای اندازه‌گیری ضخامت آن‌ها از کولیس با دقت ۰/۰۲ میلی‌متر استفاده شد. مقدار جذب آب و واکنشیدگی ضخامت نمونه‌ها از رابطه‌های زیر محاسبه شد (۱۱):

$$\text{Swelling (\%)} = \frac{V_1 - V_0}{V_0} \times 100 \quad \text{رابطه (۲)}$$

Swelling (%): درصد واکنشیدگی حجمی V_1 : حجم نمونه‌ها بعد از غوطه‌وری V_0 : حجم اولیه (خشک) نمونه‌ها

اشباع نمونه‌ها با سوسپانسیون موردنظر: برای اشباع نمونه‌ها، ابتدا نمونه‌های چوبی در آون با دمای ۱۰۳ درجه سانتی‌گراد به مدت ۲۴ ساعت جهت رسیدن به رطوبت صفر درصد خشک شدند و در ادامه پس از متعادل‌سازی در دسیکاتور به مدت ۱۵ دقیقه و توزین، به سیلندر اشباع آزمایشگاهی منتقل شدند. در این تحقیق برای اشباع نمونه‌ها از فرایند خلاء/ فشار استفاده گردید. برای این منظور ابتدا خلایی به اندازه ۰/۸ بار در مدت ۱۵ دقیقه و سپس فشاری معادل ۸ بار و به مدت ۳۰ دقیقه اعمال گردید (۱۱). درصد افزایش وزن نمونه‌ها با استفاده از رابطه ۱ تعیین گردید:

$$\text{WPG} = \frac{W_1 - W_0}{W_0} \times 100 \quad \text{رابطه (۱)}$$

WPG = افزایش وزن (درصد)، W_{ut} = وزن خشک نمونه قبل از تیمار، W_t = وزن خشک نمونه بعد از تیمار

$$\text{Wu}^1 (\%) = \frac{w_1 - w_0}{w_0} \times 100 \quad (3)$$

Wu (%) : درصد جذب آب بعد از غوطه‌وری W₁ :

وزن نمونه‌ها بعد از غوطه‌وری W₀ : وزن نمونه‌ها قبل

از غوطه‌وری

میزان مس آبتیوی شده از نمونه‌ها، بر اساس

استاندارد AWWA² شماره 06 - E11 محاسبه گردید

(2). بدین منظور تعداد 5 نمونه از هر تیمار در یک

ظرف 500 میلی‌لیتری و غوطه‌ور در 100 میلی‌لیتر آب

مقطر، به مدت 14 روز قرار گرفتند. آب حاصل از

آبتیوی پس از 6 ساعت و 1، 2، 3، 4، 5، 6، ... و 14

روز جمع‌آوری شده و برای تعیین میزان مس موجود

در ماده آبتیوی شده از دستگاه AAS³ استفاده شد و

مقدار کل مس آبتیوی شده در طول دوره آبتیوی

محاسبه شد. درصد آبتیوی از طریق میانگین نرخ

متوسط 5 نمونه آبتیوی شده، محاسبه شده و تیمارها

با یکدیگر مقایسه شدند.

روش تجزیه و تحلیل آماری

در این پژوهش برای بررسی عامل‌های موردنظر از

آزمون تجزیه واریانس و مقایسه میانگین داده‌ها از

آزمون دانکن و با استفاده از نرم‌افزار SPSS در قالب

طرح کاملاً تصادفی، در سطح احتمال 0/05 صورت

گرفت.

نتایج و بحث

نتایج حاصل از اندازه‌گیری درصد افزایش وزن

نمونه‌های تیمار شده با غلظت‌های مختلف

سوسپانسیون نانو اکسید مس با مونومر استایرین در

جدول 2 آمده است.

جذب آب: میانگین درصد جذب آب نمونه‌های تیمار

شده با غلظت‌های مختلف مونومر استایرین و

همچنین سوسپانسیون آن با نانو اکسید مس و نمونه

شاهد، در فواصل مختلف زمانی غوطه‌وری در آب در

شکل 3 ارائه شده است.

همان‌طور که در شکل 3 مشاهده می‌شود، با

افزایش زمان غوطه‌وری میزان جذب آب نیز افزایش

می‌یابد که بیشترین میزان جذب آب در همه نمونه‌ها

مربوط به 24 ساعت نخست غوطه‌وری می‌باشد. زیرا

در این فاصله زمانی حفرات چوب اشباع از آب شده

و در ادامه، تمایل کمتری به جذب آب از خود نشان

می‌دهد. با افزایش غلظت مونومر استایرین و همچنین

نانو اکسید مس، جذب آب کاهش می‌یابد. به‌طوری

که کمترین جذب آب مربوط به سوسپانسیون مونومر

استایرین با غلظت 80 درصد و نانو اکسید مس 0/8

درصد می‌باشد.

همچنین با افزایش غلظت مونومر استایرین و

ذرات نانو اکسید مس، جذب آب نمونه‌ها کمتر شده

است. عقیده بر این است که مونومر استایرین با نفوذ

به داخل حفرات موجود در ساختار چوب و پوشاندن

سطوح آزاد، به‌عنوان یک مانع فیزیکی عمل کرده و

سبب کاهش میزان جذب آب می‌شود (11).

نمونه‌های اشباع شده با سوسپانسیون نانو اکسید مس

و مونومر استایرین دارای جذب آب کمتری نسبت به

نمونه‌های پلیمری فاقد نانو ذرات بوده‌اند. در تحقیقی

که به بررسی توزیع میکرو نانو ذرات کربنات مس و

اکسید آهن در تیمار چوب انجام شد، نتایج نشان داد

که ذرات مس در داخل حفرات و مسیرهای جریان

مایعات در چوب رسوب کردند (8). بنابراین می‌توان

گفت که این امر به‌دلیل رسوب نانو ذرات اکسید مس

و انسداد حفرات ریز موجود در ساختار چوب توسط

این ذرات بوده که منجر به کاهش بیشتر میزان جذب

آب توسط چوب می‌شود. پدیده‌های واکنش‌پذیری،

هوازدگی، مقاومت به پوسیدگی و ضریب انتشار بخار

آب بستگی به میزان جذب و حرکت آب دارد (11).

1- Water uptake

2- American Wood Preservers Association

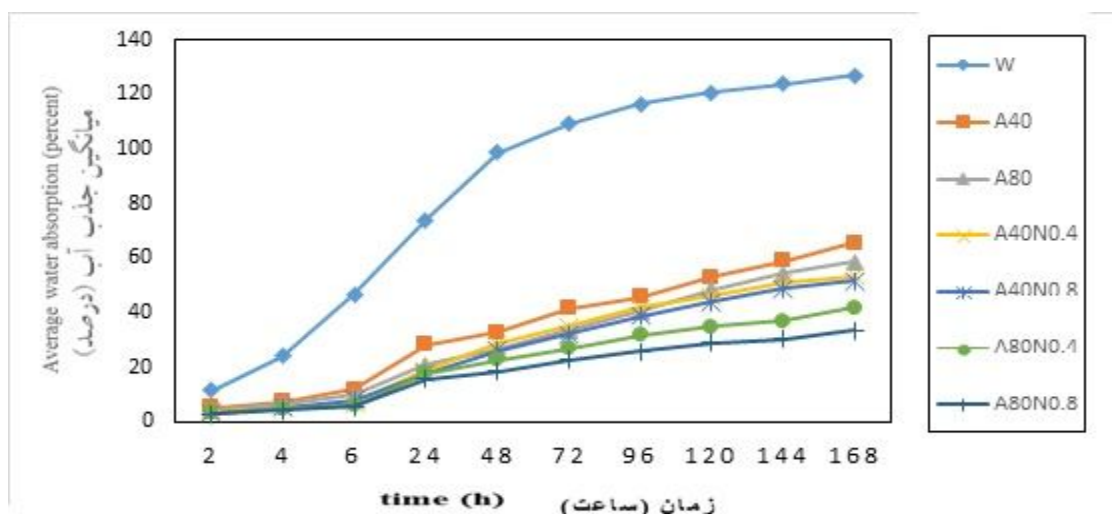
3- Atomic Adsorption Spectroscopy

بنابراین با کاهش جذب آب تأثیر این عوامل مخرب نیز بر روی چوب کاهش می‌یابد. بررسی داده‌های به‌دست آمده از تجزیه واریانس نمونه‌ها در سطح اعتماد ۹۵ درصد بیان‌گر معنی‌دار بودن اختلاف میانگین‌های جذب آب نمونه‌های اشباع شده در سطح پلیمر مورد استفاده بود (جدول ۳).

جدول ۲- میانگین جذب سوسپانسیون نانو اکسید مس با مونومر استایرین توسط نمونه‌ها.

Table 2. Average adsorbed suspension of nano-copper oxide with styrene monomer by the samples.

ردیف Series	تیمار Treatment	میانگین جذب ماده توسط نمونه‌ها Average absorbed by the samples
1	w	0
2	A ₄₀	39.888
3	A ₈₀	78.535
4	A ₄₀ N0.4	40.251
5	A40N0/8	41.554
6	A80N0/4	79.760
7	A80N0/8	81.188

شکل ۳- تأثیر تیمارها بر جذب آب در چوب صنوبر دلتوئیدس در زمان‌های مختلف.

Table 3. The effect of treatments on water absorption in populus deltoids wood in different time.

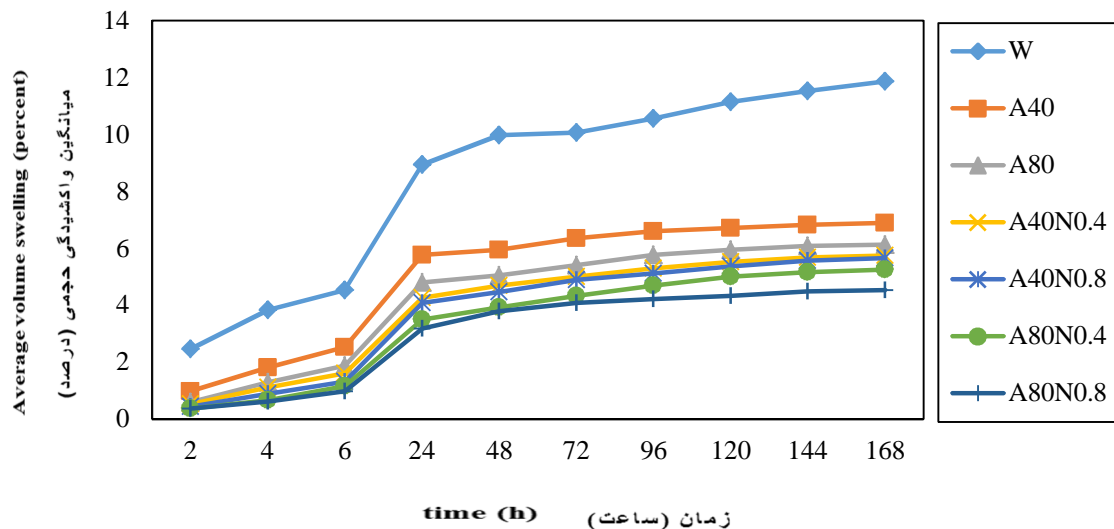
جدول ۳- تجزیه واریانس جذب آب نمونه‌های تیمار شده با مونومر استایرین و سوسپانسیون آن.

Table 3. Analysis of variance water absorption of the samples treated by styrene monomer and suspensions.

منبع تغییرات (S.O.V)	مجموع مربعات (S.S)	درجه آزادی (df)	میانگین مربعات (MS)	آماره آزمون (F)	سطح معنی‌داری (sig)
سطح پلیمر Polymers	19029.594	2	9514.797	17.508	0.000
سطح نانو Nano	974.925	2	487.463	0.897	0.413
پلیمر × نانو Polymers × Nano	43.816	2	21.908	0.040	0.961
خطا Error	34236.685	63	543.439		
مجموع Total	54285.020	69			

شکل ۴ آمده است.

واکشیدگی حجمی: میزان افزایش حجم نمونه‌های تیمار شده با مونومر استایرین و سوسپانسیون آن در فواصل مختلف زمانی اندازه‌گیری شده و نتایج آن در

شکل ۴- میانگین واکشیدگی حجمی نمونه‌های تیمار شده پس از ۱۶۸ ساعت غوطه‌وری در آب.

Figure 4. Average volumetric swelling of treated samples after 168 hours immersion in water.

شده با مونومر استایرین با غلظت ۴۰ درصد (۶/۹۱ درصد) و نمونه‌های تیمار شده با سوسپانسیون مونومر استایرین با غلظت ۸۰ درصد و ۰/۸ درصد نانو اکسید مس (۴/۵۴ درصد) بیشترین و کمترین واکشیدگی ابعاد را در بین نمونه‌های تیمار شده داشته‌اند. در تحقیقی که راشمی و همکاران (۲۰۱۲) بر روی خواص فیزیکی نمونه‌های چوب سیمائل تیمار شده با نانو اکسید روی در غلظت‌های مختلف (۰/۵، ۱ و ۱/۵) انجام دادند، نتایج نشان داد که نمونه‌های تیمار شده با بیشترین غلظت نانو اکسید روی، از کمترین واکشیدگی حجمی برخوردار بودند (۱۵). که نتایج به‌دست آمده از این تحقیق مطابق با آن می‌باشد.

محاسبه تجزیه واریانس اختلاف میانگین واکشیدگی حجمی نمونه‌های تیمار شده در سطح اعتماد ۹۵ درصد، نشان داد که نمونه‌های تیمار شده

نتایج به‌دست آمده از واکشیدگی ابعاد نمونه‌ها نشان می‌دهد که بیشترین واکشیدگی مربوط به ۲۴ ساعت نخست غوطه‌وری در آب می‌باشد و پس از آن با گذشت زمان، افزایش واکشیدگی به‌خصوص در نمونه‌های تیمار شده بسیار اندک است. عقیده بر این است که مواد پلیمری به‌همراه نانو ذرات، حفرات سلولی چوب را پر کرده در نتیجه وقتی که چوب در آب غوطه‌ور می‌شود، در همان ساعات اولیه مقدار کمی از آب وارد چوب شده و حفرات و منافذ چوب کاملاً اشباع می‌شوند و دیگر جایی برای ورود آب به داخل چوب وجود ندارد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود با افزایش غلظت پلیمر و نانو ذرات اکسید مس، از میزان واکشیدگی کاسته شده که نشان‌دهنده تأثیر مثبت ماده موردنظر بر روی کاهش واکشیدگی نمونه‌ها است. به‌طوری که نمونه‌های تیمار

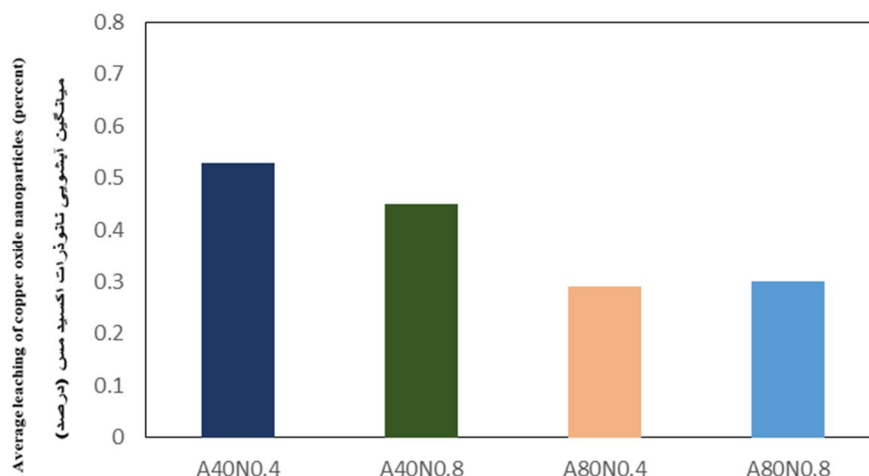
تنها در سطح پلیمر استفاده شده با یکدیگر اختلاف معنی‌داری دارند (جدول ۴).
 جدول - Error! No text of specified style in document. تجزیه واریانس واکشیدگی حجمی نمونه‌های تیمار شده با مونومر استایرین و سوسپانسیون آن.

Table 3. Analysis of variance volumetric swelling of the samples treated by styrene monomer and suspensions.

سطح معنی‌داری (sig)	آماره آزمون (F)	میانگین مربعات (MS)	درجه آزادی (df)	مجموع مربعات (S.S)	منبع تغییرات (S.O.V)
0.000	9.747	51.969	2	103.938	سطح پلیمر Polymers
0.203	1.634	8.709	2	17.419	سطح نانو Nano
		0.061	2	0.122	پلیمر × نانو Polymers × Nano
0.989	0.011	5.332	63	335.891	خطا Error
			69	2013.708	مجموع Total

و همکاران (۲۰۱۴) بر روی مقاومت به آبشویی نمونه‌های تیمار شده با ۳ نوع مختلف از نانو ذرات (نانو اکسید روی، نانو اکسید مس و نانو بورات روی) انجام دادند (۷)، نتایج نشان داد که نانو اکسید مس دارای کمترین آبشویی در مقایسه با نانو ذرات دیگر بوده است که نتایج این تحقیق نیز همین موضوع را نشان می‌دهد. در تحقیق دیگری که نانو اکسید مس با اندازه ۵۰ نانومتر برای تیمار چوب مورد استفاده قرار گرفت، نتایج نشان داد که میزان آبشویی نانو ذرات ۵ درصد بوده است (۴). در حالی که میزان آبشویی نانو ذرات با ماده پلیمری در این تحقیق کمتر از ۱ درصد مشاهده شد.

آبشویی: میزان آبشویی نانو ذرات اکسید مس از نمونه‌های چوب پلیمر حاوی این ذرات طی ۱۴ روز غوطه‌وری در آب توسط دستگاه طیف‌سنجی جذب اتمی (AAS) اندازه‌گیری شد. نتایج نشان داد که میزان آبشویی نانو ذرات اکسید مس بسیار اندک بوده و در همه تیمارها کمتر از ۱ درصد بوده است. این بدین معنی است که نانو ذرات به خوبی توانسته‌اند در داخل چوب تثبیت شوند و در برابر آبشویی از خود مقاومت نشان دهند. به نظر می‌رسد نانو ذرات اکسید مس به دلیل اندازه بسیار ریزشان (۴۰ نانومتر) توانسته‌اند در داخل حفرات چوب و همچنین تا حدودی در داخل منافذ دیواره سلولی چوب نفوذ کرده و در آنجا رسوب کنند. در تحقیقی که مانتانیس

شکل ۵- میانگین آبتجویی نانو ذرات اکسید مس از نمونه‌های تیمار شده پس از ۱۴ روز غوطه‌وری در آب.

Figure 5. Average leaching of copper oxide nanoparticles treated samples after 14 days of immersion in water

تیمار شده با این ماده در غلظت ۸۰ درصد به همراه ۰/۸ درصد نانو اکسید مس پس از ۱۶۸ ساعت غوطه‌وری در آب به ترتیب (۱۸/۸۰ و ۳/۰۷ درصد) بود. در مورد آبتجویی نیز نمونه‌های تیمار شده با سوسپانسیون مونومر استایرین، دارای کمترین میزان آبتجویی بودند به طوری که همه تیمارها پس از ۱۴ روز غوطه‌وری در آب، از آبتجویی کمتر از ۱ درصد نانو ذرات اکسید مس برخوردار بودند.

نتیجه‌گیری

نتایج به دست آمده نشان داد که نمونه‌های تیمار شده با مونومر استایرین به همراه نانو ذرات اکسید مس، خواص فیزیکی چوب صنوبر دلتوئیدس را در مقایسه با نمونه تیمار نشده (شاهد) افزایش داد. همچنین با افزایش غلظت ماده پلیمری و نانو ذرات مصرفی، نمونه‌ها مقاومت بیشتری را در برابر جذب آب و واکنشیدگی حجمی از خود نشان دادند به طوری که میزان جذب آب و واکنشیدگی حجمی نمونه‌های

منابع

1. Ahmadinejad, A., Omidvar, A., Rafighi, A., and Masteri Farahani, M. 2011. Properties of nano-zinc oxide and nano- titanium oxide and their applications to improve the strength of wood. *Gorgan, J. of Wood and Forest Science and Technology*. 17: 3.41-50. (in persian), 2010. Standard method of determining the leachability of wood preservatives E11-97. In: *Annual Book of AWWA Standards*. AWWA, Birmingham, AL, Pp: 336e338.
3. Clausen, C.A. 2007. Nanotechnology: implications for the wood preservation industry. In: *International Research Group on Wood Protection, Stockholm, Sweden, IRG/WP/07e30415*, 15p.
4. Ding, X., Meneses, M.B., Albokhari, M.S., Richter, L.D., Matuana, M.L., and Heiden, A.P. 2013. "Comparing Leaching of different Copper Oxide Nanoparticles and Ammoniacal Copper Salt from Wood". *Macromolecular Materials and Engineering Journals*. Pp: 1335-1343.
5. Heiden, P., et al. 2011. "Nanotechnology: A Novel Approach to Prevent Biocide Leaching." 46-48.

6. Lykidis, C., Mantanis, G., Adamopoulos, S., Kalafata, K., and Arabatzis, I. 2013. Effects of nano-zinc oxide and zinc borate impregnation on brown rot resistance of black pine (*Pinus nigra* L.) wood. *Wood Mater. Sci. Eng.*, 8: 242-244.
7. Mantanis, G., et al. 2014. "Evaluation of mold, decay and termite resistance of pine wood treated with zinc -and copper-based nanocompounds." *International Biodeterioration and Biodegradation* (90): 140 -144.
8. Mantanis, G., and Jones, D. 2012. Innovative modification of wood with nanoparticulate treatment. In: *proc, of the 6th European conference on wood modification*, Pp: 447- 453.
9. Matsunaga, H., Kiguchi, M., and Evans, P. 2007. Micro-distribution of metal in wood treated with a nano- copper wood preservative. *IRG on Wood Protection Doc. No. IRG/WP 07-40360*.
10. Mohebbi, B. 2003. *Modified wood and lignocellulosic materials and their technologies*. Tehran, *First National Conference on Processing and Applications of Cellulose*. 405-408. (in persian)
11. Omidvar, A. 2009. *Wood-polymer composite*. Gorgan Univ. Press, 127p. (In persian)
12. Omidvar, A., and Abdolmaleki, J. 2002. Preparation of wood-polymer of Tabrizi *Populus* with styrene monomers on the direct heating method. *Gorgan, J. of Wood and Forest Science and Technology*. 9: 4.128-134. (in persian)
13. Omidvar, A., and Ruddick, J. 2004. The influence of low styrene content on the decay resistance of an aspen wood-polymer composite, *Forest Prod. J.* 54(10): 57-58.
14. Parsapajouh, D., Faezipour, M., Taghiyareh, H. 1996. *Industrial Timber Preservation*. Tehran univ. press, 657p. (in persian)
15. Rashmi, R., Devi, K., and Tarun, K. 2012. Effects of Nano- ZnO on Thermal, Mechanical, UV Sta Physical Properties of wood polymer composites. Department of chemical sciences, Tazpur University, Napalm -744028, India, Pp: 3870-3880.
16. Schneider, M.H., Phillips, J.G. 2000. Physical properties of wood-polymer composites. *Journal of Forest Engineering*. 11: 1, 83-89.
17. Zhang, Y., Wu, Y., Chen, M., and Wu, L. 2009. Fabrication method of TiO₂ -SiO₂ hybrid capsules and their UV -protective property. Vol 353, Pp: 216-225.

Gorgan University of Agricultural
Sciences and Natural Resources

J. of Wood & Forest Science and Technology, Vol. 25 (1), 2018
<http://jwfst.gau.ac.ir>

The effect of nano copper oxide on physical properties and leaching resistance of wood-Polystyrene polymer

***A. Jafari¹, A. Omidvar² and D. Rasouli³**

¹M.Sc. Graduated of Wood Preservation and Modification, Gorgan University of Agricultural Sciences and Natural Resources, Iran, ²Professor Dept., of Wood Engineering and Technology, Gorgan University of Agricultural Sciences and Natural Resources, Iran, ³Assistant Prof., Dept., of Wood Engineering and Technology, Gorgan University of Agricultural Sciences and Natural Resources, Iran

Received: 02/03/2016; Accepted: 08/06/2017

Abstract

Background and objectives: Nowadays, some attempts are done to use nanoparticles as a preservative for wood. It seems that the using nanoparticles with polymeric materials could improve undesirable properties of wood such as dimensional stability and leaching of nano particles. In this study, physical properties and leach resistance of eastern cottonwood-polymers that treated with copper oxide nanoparticles were studied.

Materials and methods: Wood samples with 20×20×20 mm dimensions were papered and then impregnated with polymers and nano copper oxide by full cell method. In this research variable factors were concentration of Polystyrene (40 and 80 percent) and nano copper oxide (0, 0.4 and 0.8 percent). After preparing Samples, they were immersed in 100 ml of DI water and their water absorption, volumetric swelling and leach resistance were calculated.

Results: Obtained results showed that treated samples had less volume of water absorption and volumetric swelling. For example, the average water absorption and swelling volume after 168 hours immersion in water were 33.5 and 4.5 percent respectively for samples that treated by Polystyrene at concentration of 80 percent and nano copper oxide at concentration 8.0 percent, while these values were 127 and 11.8 percent respectively for control samples. The rate of leaching copper oxide in the presence of Polystyrene was less than 1% for all the treatments.

Conclusion: Treating Wood with nano copper oxide in presence of Polystyrene reduced water absorption and improved dimensional stability. Moreover, these samples had a little rate of copper leaching.

Keywords: Wood-polymer, Nano-copper oxide, Polystyrene, Physical properties, Leaching resistance

*Corresponding author: arminjafary44@yahoo.com

